

VNEUS Parko Veera(VNK)

27.09.2013

Eduskunta
Suuri valiokuna

Viite

Asia

EU-lainsäädännön ja lainsäädäntöehdotusten arviointi Suomen kannalta

U/E-tunnus:

EUTORI-numero:

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti selvitys, joka koskee EU-lainsäädännön ja lainsäädäntöehdotusten arviointia Suomen kannalta.

EU-ministerivaliokunta käsitteli asian 27.9.2013 pitämässään kokouksessa.

EU-asioiden valtiosihteeri

Kare Halonen

EU-erityisasiantuntija

Veera Parko

LIITTEET

Asiasanat	sääntelyn parantaminen, subsidiariteetti
Hoitaa	OM, TEM, UM
Tiedoksi	ALR, EUE, MMM, OKM, SM, STM, TPK, VM, VNK, YM

Asia

EU-lainsäädännön ja lainsäädäntöehdotusten arviointi Suomen kannalta

Kokous

EU-ministerivaliokunta 27.09.2013

Liitteet

Viite

U-tunnus / E-tunnus:

Käsittelyn tarkoitus ja käsittelyvaihe:

Eduskunnalle annetaan selvitys Suomen kannoista EU-lainsäädännön ja lainsäädäntöehdotusten arviointiin ajankohtaisen keskustelun valossa.

Asiakirjat:

SWD(2013) 401 final (“Commission staff working document; Regulatory Fitness and Performance Programme (REFIT), Initial Results of the Mapping of the Acquis”)

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely:

Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteesta ja niiden soveltamisesta määrätään SEU 5 artiklan 1, 3 ja 4 kohdassa sekä toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatetta koskevassa pöytäkirjassa (nro 2).

Jäsenvaltioiden selvityksissä ja komission asiakirjoissa mainituista säädöshankkeista päätetään kyseisiä aloja koskevien oikeusperustojen nojalla.

Käsittelijä(t):

VNK, Veera Parko, p. 0295 160350 (laatija)
VNK, Satu Keskinen
VNK, Heidi Kaila
VNK, Mika Kukkonen
TEM, Piia Rekilä
OM, Pekka Nurmi
OM, Päivi Leino-Sandberg

Suomen kanta/ohje:

EU:n lainsäädäntötoiminnan tulee kohdistua olennaisiin kysymyksiin ja olla tosiasiallisesti tarpeellista ja hyväksyttävää. Säätelystä, jonka tavoitteet voidaan saavuttaa yhtä hyvin tai paremmin kansallisella tasolla, tulee pidättäytyä. Säästösten on oltava selkeitä, toimivia ja täytäntöönpanokelpoisia.

Komission tulee käyttää aloiteoikeuttaan aktiivisesti toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita kunnioittaen ja valmistella lainsäädäntöehdotukset huolellisesti, jäsenvaltioita kuullen, kansalaisyhteiskunnan ja sidosryhmien kanssa keskustellen ja ehdotusten vaikutukset tarkkaan arvioiden. Myös eri aloitteiden yhteisvaikutuksia toimijoille tulee koordinoita ja huomioida nykyistä paremmin.

Kun komissio tekee vaikutusarvioinnin lainsäädäntöehdotuksista, sen tulisi pyrkiä tasapainoiseen analyysiin ja täsmentää entistä paremmin, mitä kustannuksia ja hyötyjä sääntelystä seuraisi ja mihin tahoon ne ensisijaisesti kohdistuisivat. Euroopan parlamentin ja neuvoston käsittelyssä lainsäädäntöehdotus muuttuu usein ratkaisevasti. Tämän vuoksi myös lopullisen säädöksen taloudellisiin, sosiaalisiin ja muihin vaikutuksiin on kiinnitettävä huomiota.

Säädösten kilpailukykyvaikutusten arviointi on erityisen tärkeää kasvun ja työllisyyden kannalta. Jatkossa komission on kiinnitettävä näihin kilpailukykyvaikutuksiin entistä tarkempaa huomiota.

Suomi arvioi EU-sääntelyn tarpeellisuutta ja hyväksyttävyyttä ennen komission ehdotusta ja päätöksentekoon liittyvien neuvottelujen aikana. Suomi vaikuttaa lainsäädännön valmisteluun omien tavoitteidensa mukaisesti kiinnittäen erityistä huomiota riittävän varhaiseen vaikuttamiseen ja painottaen erityisesti kilpailukyky- ja työllisyysvaikutuksia.

Direktiivien täytäntöönpanokelpoisuuteen tulee kiinnittää huomiota valmisteluvaiheessa. Täytäntöönpano-ongelmat heikentävät yritysten ja kansalaisten mahdollisuutta käyttää oikeuksiaan. Niillä on kielteinen vaikutus muun muassa sisämarkkinoiden toimintaan ja sitä kautta Euroopan unionin kasvuun ja kilpailukykyyn. Jäsenmaiden ja komission välistä yhteistyötä tulee tiivistää täytäntöönpanoasioissa. On myös tärkeää, että unionissa yhdessä sovittuja sääntöjä noudatetaan.

Kattavaa voimassa olevan lainsäädännön uudelleenarviointia voi joskus olla perusteltua tehdä esimerkiksi tietyn politiikkasektorin kohdalla. Tällainen läpikäynti tulee tehdä organisoidusti ja sidosryhmiä kuullen. Suomi tukee komission tekemää työtä lainsäädännön arvioimisessa ja katsoo, että komission aloittama laaja säädösten läpikäynti ns. REFIT-ohjelman (Regulatory Fitness and Performance Programme) puitteissa on hyödyllinen hanke. REFIT -prosessin yhteydessä Suomessa kartoitetaan muutostarpeet, jotka ovat tärkeitä Suomelle erityisesti kilpailukyky- ja työllisyysvaikutustensa tai kansallisiin erityisolosuhteisiin liittyvien seikkojen vuoksi. Suomen vaikuttaessa tulevan komission työohjelmaan kysymys voimassa olevan lainsäädännön sekä mahdollisten uusien lainsäädäntöehdotusten arvioimisesta on keskeisessä roolissa.

Keskustelussa unionin lainsäädännön perusteista ja tarkoituksenmukaisuudesta on nostettu esiin myös kysymys unionin toimivaltojen palauttamisesta. Unionin ja sen jäsenvaltioiden välisen toimivallanjaon muuttaminen tapahtuu perussopimuksia muuttamalla. Unioni toimii sille EU:n perussopimuksissa annetun rajoitetun toimivallan puitteissa, sopimuksissa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi sekä suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteita noudattaen.

Euroopan integraatio on jatkuva prosessi, joka edellyttää ajoittain myös perussopimusten tarkistamista ja muuttamista. Valtioneuvosto ja eduskunta ovat Suomen EU-jäsenyyden aikana arvioineet unionin toimivaltoja ja niiden laajentamistarpeita perussopimusmuutosvalmistelujen ja hallitustenvälisten konferenssien yhteydessä.

Toimivaltojen uudelleenarviointi niiden palauttamisen mielessä ei ole ajankohtaista eikä perussopimusmuutoksiin tällä hetkellä näytä olevan laajaa yhteistä tahtoa. Perussopimusten avaaminen toimivaltojen uudelleen määrittämiseksi ja yksittäisten jäsenvaltioiden pyrkimykset uusien, laajamittaisten poikkeusten saamiseksi yhteisistä säännöistä voisivat vaarantaa integraation perustaa.

EU:n kehittämistyö jatkuu nykyisten perussopimusten tarjoamia mahdollisuuksia käyttäen ja Lissabonin sopimuksella luotuja EU:n päätöksenteon kehittämistä koskevia yksinkertaistettuja menettelyjä hyödyntäen. Komissio voi myös käyttää toimivaltaansa ehdottamalla voimassa olevien säännösten muuttamista tai kumoamista unionin tavoitteita vaarantamatta. Tämä soveltuu tilanteisiin, joissa olosuhteet ovat muuttuneet ratkaisevasti tai joissa säädökset ovat vanhentuneet tai joissa säännöksiä ei pidetä enää tarpeellisina.

Tulevaisuudessa sopimusmuutoksia harkittaessa ja erityisesti niitä valmisteltaessa tulee arvioida huolella, mitkä ovat muutosten todelliset tarpeet, millaista integraation syventämistä tavoitellaan ja millaisella aikataululla halutaan edetä. Samalla pitää varmistaa muutosten hyväksyttävyyden kansalaisten näkökulmasta.

Pääasiallinen sisältö:

Tausta

Keskustelua unionin lainsäädännön perusteista ja tarkoituksenmukaisuudesta on käyty jo useiden vuosien ajan. Teollisuus, elinkeinonharjoittajat ja muut talouden toimijat moittivat usein EU-säädösten vaikeuttavan toimintaansa ja heikentävän kilpailukykyään. Lisäksi julkisuudessa nousee toisinaan esille esimerkkejä EU-säädöksistä, jotka vaikuttavat kansalaisten näkökulmasta epätarkoituksenmukaisilta ja liian yksityiskohtaisilta.

EU-lainsäädäntöä arvioidaan kaikissa lainsäädäntöprosessin vaiheissa eri näkökulmista: onko ehdotettu lainsäädäntö yleisesti järkevää, toteutuvatko toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteet ja ovatko mm. sääntelyn ympäristö-, sosiaaliset, taloudelliset ja kilpailukykyvaikutukset tasapainossa.

Komissio tekee oman vaikutusarvionsa jo ennen lainsäädäntöehdotuksen antamista. Komissio ja muut toimielimet arvioivat jatkuvasti lainsäädäntöesitysten toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen noudattamista ja toteutumista. Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti unioni toimii aloilla, jotka eivät kuulu sen yksinomaiseen toimivaltaan ainoastaan, kun toiminnan tavoitteet voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla kuin kansallisella tasolla. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti unionin toiminnan sisältö ja muoto eivät saa ylittää sitä, mikä on tarpeen perussopimusten tavoitteiden saavuttamiseksi.

On erityisen tärkeää arvioida lainsäädäntöehdotusten mahdollisia vaikutuksia eurooppalaisten yritysten kilpailukykyyn. Lisäksi lainsäädäntöehdotuksia arvioidaan jäsenvaltioiden erityisolosuhteiden huomioonottamisen ja tasapuolisen kohtelun näkökulmasta. Vaikka lainsäädäntöehdotuksen tavoite ja keinot olisivat kannatettavia, vaikutukset saattavat kohdistua hyvinkin eri tavoin eri maihin. Myös EU-lainsäädännön käytännön toimeenpantavuuden arviointi on keskeistä.

Lainsäädännön arvioinnin yhteydessä on nostettu esiin kysymys unionin toimivaltojen palauttamisesta, mikä edellyttää perussopimusmuutosta. Perussopimusten muuttaminen on nostettu esille EMU:n kehittämisen ja viimeksi Iso-Britannian esittämien toimivallan palauttamiseen liittyvien vaatimusten yhteydessä. EMU:n kehittämisessä nykyiset perussopimukset tarjoavat monia mahdollisuuksia kriisin hoitamiseksi. Vuonna 2012 tehtiin kuitenkin rajattu muutos perussopimukseen (SEUT 136 artikla) Euroopan vakausmekanismin (EVM) perustamisen varmistamiseksi. Sopimuksen mahdollisia muutostarpeita selvitetään myös yhteisen pankkivalvonnan paremman toiminnan varmistamiseksi ja viimeistään vuonna 2018 tarkastellaan lisäksi niin sanotun finanssipoliittisen sopimuksen sisällyttämistä perussopimukseen. Valtiovarainministerit hyväksyivät huhtikuun 2013 epävirallisen ECOFIN:n yhteydessä Dublinissa kannanoton, joka koskee valmiutta tarkastella perussopimukseen tehtäviä rajattuja muutoksia yhteiseen pankkivalvontaan liittyen.

Jäsenvaltioiden selvitykset

Eräät EU:n jäsenvaltiot ovat viime aikoina tehneet aloitteita, joiden tarkoituksena on selvittää toimivallanjakoa EU-säännöstön näkökulmasta sekä toissijaisuus- tai suhteellisuusperiaatteiden toteutumista EU-lainsäädännössä. Näistä on annettu eduskunnalle selvitys heinäkuussa 2013 (E 90/2013 vp).

Iso-Britannian hallituksen toimivaltaselvitys

Pääministeri Cameron antoi linjapuheessaan 23.1.2013 lupauksen EU-kansanäänestyksen järjestämisestä ensi vaalikaudella 2015- 2020. Jos konservatiivipuolue voittaa toukokuun 2015 vaalit, se koettaa neuvotella Iso-Britannialle uuden EU-suhteen, joka viedään kansanäänestykseen vuoden 2017 loppuun mennessä.

Pääministeri Cameron nosti puheessaan esille erityisesti kilpailukyvyn parantamisen (sisämarkkinoiden ja erityisesti digitaalisten sisämarkkinoiden toiminnan edistäminen), EU:n toiminnan joustavuuden sekä toimivaltojen palauttamismahdollisuuden ja toissijaisuusperiaatteen. Vallan tulisi olla mahdollista virrata takaisin jäsenmaille, ei vain niiltä pois. Cameronin puheella on yhteys Iso-Britannian kesällä 2013 käynnistämään laajaan toimivallanjaon uudelleentarkasteluun (Balance of Competences Review). Puheessa todetaan, että kyseessä on objektiivinen analyysi siitä, millä alueilla EU on avuksi ja millä alueilla esteenä. Jäsenvaltiot ovat erilaisia ja kaikkea ei voi harmonisoida. Tässä yhteydessä mainitaan tarve selvittää, onko tasapaino oikea EU-lainsäädännön aloilla, ml. ympäristö-, sosiaali- ja rikosoikeudellinen lainsäädäntö.

Toimivaltaselvityksen toteuttamista varten EU:n toimiala jaetaan kolmeen kymmeneenkahteen sektoriin, joista tehdään erillistarkastelut. Tarkastelut suoritetaan vaiheittain. Selvityksen tarkoituksena ei Iso-Britannian mukaan ole antaa yksityiskohtaisia politiikkasuosituksia, vaan tuottaa etenkin kansallista keskustelua varten objektiivista tietoa siitä, mitä EU-jäsenyys merkitsee Iso-Britannialle.

Ensimmäiset sektorikohtaiset raportit julkaistiin 22.7.2013. Ne kattavat seuraavat politiikka-alat: sisämarkkinat, ulkopoliittika, kehitysyhteistyö ja humanitaarinen apu, verotus, terveys, eläinten terveys ja hyvinvointi sekä ruokaturvallisuus. Raportit ovat kuvailevia eivätkä sisällä yksityiskohtaisia toimenpidesuosituksia. Yleisesti ottaen toimivallanjakoa pidetään em. aloilla asianmukaisena. Loput kolme raporttia julkaistaan syksyyn 2014 mennessä.

Alankomaiden hallituksen toissijaisuusselvitys

Alankomaiden hallitus antoi maan parlamentille 21.6.2013 niin sanotun toissijaisuusselvityksen EU-lainsäädännöstä. Alankomaat ei selvityksellä pyri perussopimusmuutoksiin tai mahdollisuuksiin jättäytyä yhteistyön ulkopuolelle eräillä politiikkasektoreilla (niin sanotut opt-out –mallit), vaan pyrkii vaikuttamaan tuleviin lainsäädännön prioriteetteihin. EU:n toimien painopisteitä tulisi tarkastella uuden komission nimityksen yhteydessä 2014. Suositusten ja yksittäisten säädösten listan perusteella tulisi laatia toimintasuunnitelma (action plan) vaatimattomammasta ja selvemästä, mutta samalla tehokkaammasta EU:sta.

Selvitys perustuu Alankomaiden hallitusohjelmaan, jossa todetaan, että Alankomaat tulee pyytämään komissiolta selvitystä unionin lainsäädännön toissijaisuusperiaatteen mukaisuudesta tiettyjen hankkeiden osalta.

Selvitys sisältää EU-lainsäädäntöprosessia koskevia yleisiä suosituksia sekä 54 hankkeen listan, jossa on mukana hankkeita useilta politiikka-alueilta. Lista sisältää sekä voimassa olevia säädöksiä että

säädösehdotuksia, joiden neuvottelut ovat kesken. Osaan mainituista asioista otetaan kantaa yleisellä tasolla, kuten EU:n talousarvioon, jonka osalta Alankomaat toteaa muun muassa, ettei EU-budjetin tule kasvaa nopeammin kuin kansallisten budjettien. Lisäksi mukana on politiikka-aloja, joilla EU:n tulisi Alankomaiden hallituksen mukaan toimia pidättyvämmän tai joilla EU-lainsäädäntöä ei tulisi antaa lainkaan (esimerkiksi direktiivi Euroopan laajuisen tieverkon tunnelien turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista). Joidenkin ehdotusten kohdalla Alankomaat ehdottaa, että lainsäädäntöehdotus tulisi hylätä kokonaan (esimerkiksi maaperäpuitedirektiivi). Toisilla aloilla jäsenmaiden kansallisille toimille tulisi jättää enemmän liikkumavaraa (esimerkiksi ehdotus direktiiviksi koskien yhdenvertaista kohtelua työelämän ulkopuolella) ja hallinnollista taakkaa tulisi vähentää. Lista sisältää myös useita hankkeita, jotka eivät sisällöllisesti vastaa Alankomaiden tavoitteita.

Suomen vaikuttaminen lainsäädännön valmistelun eri vaiheissa

Suomi arvioi EU-lainsäädännön tarpeellisuutta ja hyväksyttävyyttä edellä mainituista näkökulmista koko lainsäädäntöprosessin ajan. Eduskunta osallistuu EU-asioiden kansalliseen käsittelyyn perustuslain mukaisesti.

Suomi harjoittaa ennakko vaikuttamista jo ennen kuin komissio antaa varsinaisen lainsäädäntöehdotuksen. Lainsäädäntöehdotusta koskevissa neuvotteluissa Suomi analysoi ehdotuksen kansalliset vaikutukset ja esittää muutosehdotuksia. Suomi toimii yhteistyössä samanmielisten jäsenvaltioiden kanssa ja pyrkii saamaan omia näkemyksiään esille myös Euroopan parlamentin käsittelyn kautta. Esimerkkejä ehdotuksista tai säädöksistä, joita Suomi on pitänyt neuvottelujen aikana tarpeettomina tai liian yksityiskohtaisina, ovat mm. itsenäisten kuljetusyrittäjien työaikaa koskeva sääntely sekä moottoriajoneuvojen katsastuksia koskeva asetus (siltä osin, kun sääntely ulottuu mopoihin ja moottoripyöriin).

Suomen eduskunta ja muut kansalliset parlamentit valvovat toissijaisuusperiaatteen toteutumista lainsäädäntöprosessin aikana. Kansallinen parlamentti voi antaa perustellun lausunnon syistä, joiden perusteella se arvioi, että kyseessä oleva esitys ei ole toissijaisuusperiaatteen mukainen. Eduskunta on antanut perustellun lausunnon toissijaisuusperiaatteen soveltamisesta energiatehokkuusdirektiiviehdotukseen (SuVM 1/2011 vp - M 2/2011 vp), asetusehdotukseen työtaisteluoikeuden harjoittamisesta suhteessa sijoittautumisvapauteen ja palvelujen tarjoamisen vapauteen (SuVM 1/2012 vp — M 2/2012 vp) sekä ehdotukseen direktiiviksi merten aluesuunnittelun ja rannikkoalueiden yhdenmetyksen käytön ja hoidon puitteista (SuVM 1/2013 vp - M 6/2013 vp).

Arvioituaan käsitellyn lainsäädännön vaikutuksia Suomi on päätenyt vuosien 2008 ja 2012 välillä äänestämään neuvostossa lainsäädäntöehdotusta vastaan kerran. Kyseisen ajanjakson aikana Suomi on pidättynyt äänestämästä viisi kertaa, jolloin Suomen ääniä ei ole laskettu tarvittavaan määräänemmistöön.

Paremmän sääntelyn ajatus ohjaa myös kansallista EU-lainsäädännön toimeenpanoa Suomessa ja lähes kaikissa muissakin jäsenmaissa. Voimaan tulleen lainsäädännön osalta Suomi arvioi toimeenpanon todellisia vaikutuksia ja arvioi myöhemmässä vaiheessa myös tarvittaessa, onko säädös vanhentunut ja tarpeeton.

EU:n toimielinten toimet sääntelyn parantamisessa

Järkevämpään sääntelyyn pyrittiin 1980-luvulla (”uusi lähestymistapa harmonisoimiseen”) perusajatuksella siirtyä yhdenmukaistamisesta väljempään sääntelyyn: yhteisön tasolla määriteltäisiin ainoastaan keskeisimmät tavoitteet ja teknisistä yksityiskohdista määrääminen jätettäisiin kansalliselle

tasolle. EU:n laajennuttua useat tahot ovat kuitenkin katsoneet, että direktiivien sijaan tulisi suosia asetuksia, mikä veisi kehitystä vastakkaiseen suuntaan.

Nykymuodossaan paremman sääntelyn ajatus on ollut esillä 2000-luvun alusta, jolloin vaikutusarvioiden ja sidosryhmäkonsultaatioiden systemaattinen käyttö nousi EU:ssa vahvaan asemaan osana ns. Lissabonin strategiaa. Euroopan parlamentti ja neuvosto sopivat toimielinten välisellä sopimuksella paremmasta sääntelystä vuonna 2003. Vaikutusarvioiden lisäksi huomiota on kiinnitetty lainsäädännön yksinkertaistamiseen sekä hallinnollisen taakan vähentämiseen, jota koskevista tavoitteista sovittiin Eurooppa-neuvostossa 2007.

Komissio jatkaa horisontaalisia toimia sääntelyn laadun parantamiseksi (smart regulation). Keskeisiä toimia ovat uusien aloitteiden vaikutusarviointi, lainsäädännön toimivuuden jälkikäteinen arviointi, yritysten sääntelytaakan vähentäminen, keskeisten lainsäädäntöehdotusten kilpailukykyvaikutusten tarkastelu (competitiveness proofing), lainsäädännön yksinkertaistaminen ja sidosryhmien kuulemisen kehittäminen.

Komissio käy myös säännöllisesti läpi olemassa olevaa EU-lainsäädäntöä ja on vetänyt säännöllisesti pois tarpeettomaksi tai vanhentuneeksi todettua lainsäädäntöä. Komissio voi käyttää toimivaltaansa ehdottamalla voimassa olevien säännösten muuttamista tai kumoamista unionin tavoitteita vaarantamatta. Tämä soveltuu tilanteisiin, joissa olosuhteet ovat muuttuneet ratkaisevasti tai joissa säädökset ovat vanhentuneet tai joissa säännöksiä ei pidetä enää tarpeellisina. Esimerkkejä säädöksistä tai ehdotuksista, jotka on em. perusteilla kumottu tai ehdotukset on vedetty takaisin, ovat mm. asetus kurkkujen laatuvaatimuksista (ns. kurkkudirektiivi), kumottu 2009, sekä komission vuonna 2012 antama luonnos täytäntöönpanoasetukseksi oliiviöljyn kaupanpitämistä koskevista vaatimuksista, jonka toimeenpanoa komissio ei jatka jäsenmaiden vastustuksen vuoksi.

Komissio antoi joulukuussa 2012 tiedonannon, jossa arvioidaan järkevän sääntelyn toimien toteutusta ja linjataan jatkotoimia. Tätä tiedonantoa täydentävät maaliskuussa ja kesäkuussa 2013 annetut tiedonannot ”Järkevä sääntely – Pienten ja keskisuurten yritysten tarpeet” ja ”Komission jatkotoimet pk-yrityksille suunnatun, EU:n sääntelyä koskevan TOP- 10 -kuulemisen johdosta”. Tiedonannoissa tarkastellaan EU-lainsäädännön toimivuutta nimenomaan mikro- ja pk-yritysten kannalta mm. mikroyritysten poikkeusten soveltamista, pk-yritysten sääntelyjärjestelmän keventämistä, pk-yritysten tulostaulun julkaisemista, pk-yritysten tukemista ja kuulemista ja raskaimpia sääntelyalueita pk-yrityksille. TOP-10 tiedonanto on vastaus jo käynnissä oleviin tai suunniteltuihin toimimisiin ja luonteva selvitys tässä vaiheessa toimista hallinnollisen taakan vähentämisen suhteen.

Komissio on 2012 päättyneessä yritysten hallinnollisen taakan vähentämisen toimintaohjelmassa (ABR+) vähentänyt laskelmiensa mukaan yritysten taakkaa 33 %:ia. Se, kuinka tämä näkyy yritysten arjessa, riippuu siitä, miten jäsenvaltiot muutokset toimeenpanevat. Tämän vuoksi komissio on edellyttänyt, että jäsenvaltiot raportoivat vuoden 2013 loppuun mennessä, miten ohjelmaan sisällytetyt hankkeet on toimeenpantu.

Uusin hanke EU:n sääntelyn toimivuuden ja tuloksellisuuden arvioinnissa on komission ns. REFIT-ohjelma. Siinä tehdään koko EU-lainsäädännön kattavia yksinkertaistamishdotuksia ja otetaan tarpeettomien sääntelykustannusten ja parantamista vaativien alojen kartoittaminen kiinteäksi osaksi komission päätöksentekoa ja ohjelmasuunnittelua EU-sääntelyn toimivuuden varmistamiseksi. Myös kansallisen tason toimeenpanon aiheuttamia hallinnollisia taakkoja tarkastellaan osana prosessia. Komissio on antanut REFIT -ohjelmasta kertomuksen 1.8.2013 ja ensimmäisiä toimia sekä jatkotyötä kartoittava tiedonanto annetaan lokakuussa 2013. Jatkossa REFIT -ohjelma ja siihen liittyvät aloitteet ovat osa komission vuosittaista ohjelmasuunnittelua.

Myös neuvosto ja Euroopan parlamentti ovat sitoutuneet järkevään sääntelyyn. Neuvosto ja Euroopan parlamentti totesivat vuoden 2003 toimielinten välisessä sopimuksessa, että ne voivat tehdä omia vaikutusarvioitaan lainsäädäntöprosessin kestäessä, jos komission ehdotusta muutetaan olennaisella tavalla. Euroopan parlamenttiin on perustettu uusi, lainsäädännön vaikutusarvioihin keskittyvä osasto, joka arvioi mm. parlamentin omien muutosesitysten vaikutuksia. Neuvoston sihteeristöön ei sen sijaan lukuisista yrityksistä huolimatta (mm. Suomen pj-kaudella 2006) ole onnistuttu luomaan rakenteita vaikutusarvioiden toteuttamista varten. Monissa lainsäädäntöhankkeissa jäsenmaat ovat tosin tehneet lainsäädäntöprosessin aikana omia vaikutusarvioitaan ja niitä on käytetty neuvoston kantoja muodostettaessa.

Kansallinen käsittely:

Institutionaalisten kysymysten jaosto 16.9.2013; EU-ministerivaliokunta 19.9.2013

Eduskuntakäsittely:

E 90/2013 vp

E 29/2013 vp

Asiasanat	sääntelyn parantaminen, subsidiariteetti
Hoitaa	OM, TEM, UM, VNK
Tiedoksi	ALR, EUE, MMM, OKM, SM, STM, TPK, VM, YM
